

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Snežana Andrejević, Zlatko Čobović, Vlado Mareš, Bojan Cvejić, Jelena Petković, Nadežda Budimović i Marija Babić, na sednici održanoj 25.8.2022. godine, jednoglasno izriče

JAVNU OPOMENU

Tekstom „Parada majmunskih boginja”, objavljenim 29.jula 2022. godine, magazin “Pečat”

1.prekršio je tačku 1 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije,

2.prekršio je tačku 1 Odeljka IV (Odgovornost novinara) o obavezi novinara da se suprotstavi svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govora mržnje i podsticanje nasilja,

3.prekršio je tačku 4 Odeljka V (Novinarska pažnja), po kojoj novinar mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i učiniće sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu, između ostalog, na rasi, polu, starosti, seksualnom opredeljenju, jeziku, veri, političkom i drugom mišljenju, nacionalnom ili društvenom poreklu,

4.prekršio je i tačku 8 Odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja), po kojoj novinar ne sme među ljude unositi neopravdan strah

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Goran Miletić, zastupnik organizacije Civil Right Defenders naveo je u žalbi Savetu za štampu da se spornim tekstom širi diskriminacija i krše ljudska prava pripadnika LGBT zajednice, jer se u tekstu implicira da će oni širiti zarazu, tačnije majmunске boginje. Time se optužuje cela LGBT zajednica i poziva na diskriminaciju pripadnika te zajednice, ali i drugih građana koji podržavaju manifestaciju i imaju nameru da dođu na Evroprajd. Naveo je da je

time prekršeno više tačaka Kodeksa novinara Srbije iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara, Novinarska pažnja i Odnos prema izvorima informisanja.

U odgovoru na žalbu, autor teksta Nikola Vrzić odbacio je sve navode iz žalbe i istakao da ih smatra nedopustivim pritiskom na novinarske slobode i na slobodu izražavanja uopšte. U prilog tome da je reč o pritisku, po njemu, svedoči i to što se Miletić nije prvo obratio redakciji, ukoliko je želeo da doprinese dijalogu o temi koja je od velikog društvenog značaja, U tekstu je citiran direktor Svetske zdravstvene organizacije, te Miletić treba da se obrati toj organizaciji ako smatra da je diskriminisan. Vrzić je naveo i da razume da je žalitelj nezadovoljan njegovim stavom da Evroprajd ne treba da bude održan i da je to razlog što traži da ga Savet kazni. Istakao je i da Miletić ničim nije potkrepio tvrdnju da se tekstom krše ljudska prava i širi diskriminacija. Tekst eksplicitno ukazuje da su ovakve manifestacije deo spoljnopoličke agende Sjedinjenih Američkih Država i zato to kritikuje kao agresiju na Srbiju, na šta ima pravo, dok Miletiću to smeta jer organizaciju čiji je zastupnik finansira vlada SAD. Dodao je i da se nada da Savet neće napraviti opasan presedan, a on će se potruditi da to ne prođe u tišini, ukoliko se to desi.

Po mišljenju članova Komisije za žalbe, autor teksta ima pravo da bude protiv održavanja Evroprajda i da saopšti čitaocima svoje mišljenje o tome, ali ga Kodeks novinara Srbije obavezuje da to radi poštujući etičke standarde profesije. To podrazumeva i da nema pravo da čitaoce neosnovano plaši širenjem boginja, do kojeg bi navodno došlo zbog održavanja Prajda. Tvrdnje da je parada ogroman zdravstveni rizik i da je zato treba otkazati nisu utemeljene na ocenama Svetske zdravstvene organizacije, kao što pokušava da predstavi, jer su upravo zvaničnici te organizacije tvrdili i da ne vide nikakav rizik u organizovanju prajd parada. Autor teksta se, međutim, poziva samo na izjave predstavnika SZO da je najviše obolelih od ovih boginja među muškarcima koji imaju seks sa muškarcima i to koristi kao argument za zabranu parade.

Autor teksta već i samim naslovom naglašava da će među učesnicima parade biti zaraženih, te da će oni zaraziti veliki broj drugih ljudi i time, sem izazivanja straha ukazuje na pripadnike LGBT+ zajednice kao na opasne po zdravlje i život, što dodatno stigmatizuje ljude, koji, inače, u našem društvu nailaze na osudu, pa i mržnju.

Održavanje Evroprajda izazvalo je velike podele i polemike u Srbiji i zato bi novinari trebalo da o ovoj temi izveštavaju uz dodatan oprez, a ne povlađujući i podstičući postojeće stereotipe i diskriminaciju. Smernica u okviru tačke 1 poglavlja Odgovornost novinara ukazuje na to da je novinarska profesija nespojiva sa širenjem bilo koje vrste polnih, rodnih, etničkih, rasnih, socijalnih ili verskih stereotipa, kao i da predrasude koje novinari privatno imaju ne smeju biti objavljene ni u kakvom kontekstu, ni otvoreno, ni prikriveno. U ovom slučaju, autor čitaocima saopštava samo ono što ide u prilog njegovim tezama da Prajd, koji vidi kao deo američke agresije na Srbiju, treba zabraniti.

U tekstu nema ni organizatora, ni njihovih argumenata, niti bilo kakvog drugačijeg mišljenja, iako autor u odgovoru na žalbu kaže da je dijalog o ovoj temi važan. Komisija zato misli i da čitaoci nisu informisani objektivno i potpuno.

Beograd, 25.8.2022.

Predsedavajuća

Jelka Jovanović